

Till: Riksbyggens styrelse och fullmäktige

Förslag om ny struktur för lokalföreningar i syfte att öka medlemsnytta

Arbetsgruppen föreslår Riksbyggens styrelse besluta:

- Att** anta arbetsgruppens rapport
- Att** göra en översyn över Lokalföreningens ändamålsparagraf inom sådan tid att fullmäktige år 2026 ska beredas möjlighet att anta nya normalstadgar för lokalföreningar

Arbetsgruppen föreslår Riksbyggens styrelse att till fullmäktige föreslå:

- Att** lokalföreningar själva under år 2025 och 2026 initierar samgående med andra lokalföreningar utifrån principen om att varje lokalförening ska ha pågående produktion i planerings-, produktions- samt överlämnandeskede. Detta, utifrån planerad bostadsproduktion i den affärsstrategiska plan för affärsområde Bostad som löper fram till år 2030.

Arbetsgruppen konstaterar att lokalföreningarnas arbetssätt och struktur behöver förändras för att nå ett ökat engagemang, delaktighet och nöjdhet för dagens medlemmar. Arbetsgruppen tycker att lokalföreningar behöver samlas i större geografiska enheter för att inom sig kontinuerligt ha projekt i planerings-, produktions- samt i överlämnandeskede. Lokalföreningarnas stadgar möjliggör att engagerade företrädare för medlemsorganisationerna som inte sitter i lokalföreningens styrelse kan engagera sig inom lokalföreningens verksamhet men i dag tar administrerandet av lokalföreningen upp allt fokus som behövs för att göra detta möjligt.

Arbetsgruppen konstaterar att det är komplext att förändra strukturen för lokalföreningar. När frågan har ställts till lokalföreningarnas medlemmar vid remissförfarandet var det endast fem procent av medlemmarna som hade kritik mot arbetsgruppens förslag. Vid de två teamsdialoger som arbetsgruppen arrangerade med medlemsföreningar märktes att geografisk indelning och struktur är frågor som engagerar.

Arbetsgruppen konstaterar att utifrån remissförfarande och dialoger är arbetsgruppens rekommendation till styrelsen att be Riksbyggens fullmäktige att uppmana lokalföreningar att initiera samgående så att det inom varje lokalföreningens

geografiska område finns en kontinuerlig bostadsproduktion enligt Riksbyggens affärsplaner.

Om lokalföreningarna ska fylla en betydande funktion i en föränderlig omvärld kommer också lokalföreningarnas grundläggande struktur och arbetssätt behöva förändras. När Riksbyggen pekat ut vilka områden som man långsiktigt vill bedriva bostadsproduktion i behöver det få konsekvenser även för den lokala ägarstrukturen.

Bakgrund:

Riksbyggens styrelse utsåg en arbetsgrupp som arbetade fram ett förslag till ny geografisk indelning av lokalföreningarna i syfte att öka medlemsvärdet i Riksbyggen. Tanken var att Riksbyggens fullmäktige år 2024 skulle diskutera frågan och eventuellt fatta beslut om en ny organisation. Arbetsgruppens förslag inför fullmäktige år 2024 finns som bilaga 1.

När ärendet presenterades för lokalföreningarna möttes det av kraftig kritik för det som uppfattades som en bristande förankringsprocess. Riksbyggens dåvarande ordförande, Johan Lindholm, valde då att dra tillbaka ärendet från Riksbyggens fullmäktige i syfte att fram till nästa ordinarie fullmäktige genomföra en förankringsprocess bland lokalföreningarnas medlemmar.

Efter att beslutet fattades att dra tillbaka ärendet från Riksbyggens fullmäktige år 2024 har en rad aktiviteter genomförts. Arbetsgruppen, som bestod av Anders Ax, Jim Sundelin och Håkan Liljeblad återaktiverades samt förstärktes hösten 2024. Förstärkningen bestod i Michael Benthin, ledamot i Riksbyggens styrelse, samt Anna Hjertstedt, föreningssamordnare i Skåne.

Arbetsgruppen valde att ta det beslutsförslag som drogs tillbaka från fullmäktige och ställde frågan till samtliga medlemsorganisationer inom lokalföreningarna om deras synpunkter om förslaget i en remissrunda.

Remissrunda med samtliga medlemsföreningar inom lokalföreningarna:

18 medlemsorganisationer samt åtta lokalföreningar svarade på remissen. Utöver dessa svar inkom också tre svar från organisationer som inte är medlemmar i någon lokalförening. Samtliga remissvar finns i bilaga 2. Arbetsgruppens ställningstagande kring remissvaren finns i bilaga 3.

Två konsumentföreningar (COOP Väst och COOP Östra) samt två avdelningar för Kommunal (Sydväst och Västerbotten) har svarat att de inte har några synpunkter på förslaget.

Bland övriga svar från medlemsorganisationerna har det kommit in synpunkter på förslaget. De medlemmar som har svarat är: Byggnads regionerna i Skåne, Sydöstra Småland Blekinge, Väst samt Mälardalen. Kommunals regioner i Skåne och Västra Svealand. Arbetarekommunerna i Eslöv, Jönköping och Värnamo. LO-distriktet i Västsverige, Handels avd 6 samt PRO Kronoberg.

Det går att klustra de svar som kom in på ett tydligt sätt. Huvudskälen att man är emot förslaget som nämns i remissvaren är att större lokalföreningar riskerar den lokala förankringen. Lite förenklat tycker man inte om idén om att göra större

lokalföreningar eftersom det fungerar bra som det gör idag. Det har också kommit in synpunkter på hur det blir för medlemsorganisationer som idag har styrelsrepresentation men som inte är säkra på att få det vid färre lokalföreningar. Det har också kommit in ett par justeringsförslag på lokalföreningarnas indelning.

Innan en sammanfattande bedömning görs av de svar som kommit in är det viktigt att sätta synpunkterna i ett sammanhang. Det är strax över sju procent av lokalföreningarnas medlemsorganisationer som har svarat på remissen. Totalt sett är det fem procent av lokalföreningarnas medlemsorganisationer som har kritiska synpunkter. För att vara en omfattande förändring som är föreslagen är arbetsgruppens bedömning att andelen kritiska synpunkter är låg bland lokalföreningarnas medlemmar.

Efter att remissrunda genomförts har två dialogmöten i digital form hållits. Målgruppen för dessa dialogmöten har varit lokalföreningarnas medlemmar.

Dialogmöten:

Det första dialogmötet hölls digitalt den 26:e november 2024. Vid detta tillfälle deltog ett fyrtiotal deltagare. Syftet med dialogmötet var att säkerställa att arbetsgruppen tolkat remissvaren på ett korrekt sätt. Ett bildspel visades där remissvaren gick igenom (bilaga 4). På dialogmötet framkom att arbetsgruppens tolkning av remissvaren i huvudsak var korrekt. Utöver detta säkerställande valde några deltagare på mötet att understryka sin egen uppfattning. Av den kritik som fanns mot remissen var i första hand att man ansåg att förslaget till förändring skulle innebära en regionalisering av ägandet för lokala fackliga- och folkrörelseorganisationer. Med en regionalisering skulle färre personer vara delaktiga i arbete som är viktig för Riksbyggens affärsorganisation som att knyta relationer inom den lokala geografien och kunskap om den lokala bostadsmarknaden. Vidare ansågs också, det man uppfattar som en regionalisering, riskera engagemanget för Riksbyggen bland lokalföreningarnas medlemmar. Vid själva mötet erbjöds också samtliga deltagare att vid intresse få allt material om remiss, remissvar, och bildspel tillsända till sig – under förutsättningen att man själv efterfrågade det av någon av de tjänstepersoner som ingår i arbetsgruppen.

För att visa hur lokalföreningar redan idag kan arbeta med att öka engagemanget för Riksbyggen bland sina egna medlemmar arrangerade arbetsgruppen ytterligare ett dialogmöte den 21 januari 2025. På detta dialogmöte deltog ett sextiotal deltagare. Under dialogmötet visades ett bildspel (bilaga 5) som schematiskt visade hur en lokalförening kan organisera sig för att öka engagemang och delaktighet bland sina egna medlemmar. Efter bildspelet följde en diskussion om arbetsgruppens förslag. Denna gång kom diskussionen i mångt och mycket vara en återupprepning av samma diskussion som fördes vid första dialogmötet.